

Список використаної літератури

1. Друк України (2018) : стат. зб. / уклад. С. Буряк. — Київ : Кн. палата України, 2019. — 104 с.
2. Оперативні дані випуску книжкової продукції у 2019 році. Офіційний сайт Книжкової палати України / Книжкова палата України. — Режим доступу: <http://www.ukrbook.net>. — Назва з екрана.
3. Буряк С. Книговидавнича діяльність в Україні за підсумками 2018 року / Світлана Буряк // Вісник Книжкової палати. — 2019. — № 3. — С. 5—13.
4. Сенченко М. Книга як засіб покращення іміджу України в умовах інформаційних війн / Микола Сенченко // Вісник Книжкової палати. — 2016. — № 9. — С. 3—9.

Svitlana Buryak
Book publishing activity in Ukraine
following the results of 2019

The analytical review considers and analyzes the current state of publishing books and brochures in Ukraine in 2019, gives a detailed description of the general characteristics of book publishing in 2018—2019. Quantitative and qualitative indicators have been determined, the state of Ukrainian book publishing in 2019 has been analyzed according to the range of publishing products, its linguistic and territorial features. Statistical data on the issue of books and brochures by leading domestic publishers of various forms of ownership, including the sphere of management of the State Committee for Television and Radio Broadcasting, are presented. The analytical review was conducted on the basis of statistical data published in the statistical collection "Print of Ukraine (2018)" and consolidated statistical reports on the issue of non-periodicals in Ukraine in 2018—2019.

Keywords: statistical accounting; publishing products; quantitative indicators; analysis of publications; publishing; publishing activity; book publishing; statistics

References

1. Buryak S. (2019). Druk Ukrayini (2018) : stat. zb. Kyiv: Kn. palata Ukrayini.
2. Operativni dani vipusku knizhkovoyi produkciyi u 2019 roci (2020). Oficijnij sajt Knizhkovoyi palati Ukrayini. Availadle at: <http://www.ukrbook.net>.
3. Buryak S. (2019). Knigovidavnicha diyalnist v Ukrayini za pidsumkami 2018 roku. Visnik Knizhkovoyi palati, 3, pp. 5—13.
4. Senchenko M. (2016). Kniga yak zasib pokrashennya imidzhu Ukrayini v umovah informacijnih vijn. Visnik Knizhkovoyi palati, 9, pp. 3—9.

Надійшла до редакції 12 травня 2020 року

УДК 021.84(477)"2019"(045)
 DOI: 10.36273/2076-9555.2020.5(286).20-24

Тетяна Жигун,
 старший науковий співробітник відділу наукового опрацювання
 обов'язкових примірників Книжкової палати України,
 e-mail: prim@ukrbook.net
Тетяна Устіннікова,
 старший науковий співробітник відділу наукового опрацювання
 обов'язкових примірників Книжкової палати України,
 e-mail: prim@ukrbook.net

**Аналіз стану доставляння
 обов'язкових примірників видань України у 2019 році**

Стаття містить результати аналітичних досліджень стану доставляння обов'язкових примірників (ОП) видань суб'єктами видавничої справи й діяльності друкованих ЗМІ у 2019 р. Показники, що характеризують рівень доставляння ОП у 2019 р., наведено в порівнянні з аналогічними показниками 2018 р. Порівняльний аналіз дає змогу відстежити динаміку процесів функціонування чинної в Україні системи ОП у межах поточного року на прикладах роботи суб'єктів видавничої справи й діяльності друкованих ЗМІ.

Докладно проаналізовано показники стану доставляння ОП основних видів неперіодичних видань, газет, періодичних (крім газет) і продовжуваних видань, статистику надходження за регіонами та суб'єктами видавничої справи й діяльності друкованих ЗМІ.

Подано результати спостережень щодо своєчасності надання Книжковій палаті України звітів про випуск видавничої продукції.

Ключові слова: видання; видавнича продукція; державна бібліографічна реєстрація ОП; звіт; звітність; обов'язковий примірник; суб'єкт видавничої справи; суб'єкт діяльності друкованих ЗМІ

Постановка проблеми. Об'єктом щорічних досліджень відділу наукового опрацювання обов'язкових примірників (далі — відділ) Книжкової палати України є обов'язкові примірники (далі — ОП) усіх видів друкованих видань, випущених вітчизняними видавцями, що мають доставлятися одержувачам згідно із законодавством України.

Останніми роками видавці, які випускають видання на електронних фізичних носіях, доставляють також їхні примірники для опрацювання й зберігання в архівному фонді Книжкової палати України.

Від оперативності та якості первинного опрацювання ОП у відділі залежить успішна робота інших наукових структурних підрозділів.

Своєчасне й повне доставляння видавцями ОП видань у Книжкову палату України забезпечує виконання головного завдання — поповнення фонду Державного архіву друку (далі — фонду) примірниками вітчизняної друкованої продукції, створення належних умов для їх довічного зберігання та використання. Дослідження стану доставляння ОП є актуальним завданням, розв'язання якого дасть змогу простежити динаміку розвитку книжкового ринку, а також з'ясувати аспекти дотримання видавцями вимог чинного законодавства України.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Підґрунтям для здійснення аналізу стану доставляння ОП у 2019 р. слугували нормативні документи та законодавчі акти [1—3], аналітичне дослідження М. Сенченка [4], статистичні дані, уміщені у збірнику "Друк України" [5], звітна документація відділу [6].

Мета статті — аналітичне дослідження стану доставляння обов'язкових примірників видань суб'єктами видавничої справи й діяльності друкованих ЗМІ у 2019 р.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для оцінювання стану поповнення фонду ОП видань та їх обліку фахівці відділу здійснюють державну бібліографічну реєстрацію кожного доставленого примірника різновидів неперіодичних і періодичних видань шляхом внесення необхідних і достатніх відомостей про них в електронні бази даних (далі — БД) відділу.

Подальше опрацювання ОП, зокрема контроль за їх доставлянням, а також пошук наявності у фонді певного видання здійснюється з використанням цих БД і БД відділу каталогів.

Проведення працівниками відділу щоденного моніторингу повноти та своєчасності доставляння ОП видань забезпечує узагальнення цих показників у межах кварталу, півріччя, року для зіставлення з аналогічними даними попереднього року.

Порівняльний аналіз дає змогу відстежити динаміку процесів функціонування чинної в Україні системи ОП у межах поточного року на прикладах роботи суб'єктів видавничої справи й діяльності друкованих ЗМІ.

Так, упродовж 2019 р. фахівці відділу опрацювали та здійснили державну бібліографічну реєстрацію 99 074 друкованих одиниць (далі — друк. од.) ОП неперіодичних, періодичних і продовжуваних видань, зокрема: 31 413 друк. од. текстових (книжкових, авторефератів дисертацій), нотних, образотворчих, картографічних та 1279 друк. од. дрібнодрукованої продукції (кишенькові календарі, листівки, буклети, візитки, етикетки, закладки тощо); 55 379 друк. од. газет; 10 872 друк. од. періодичних (крім газет) і продовжуваних видань.

Упродовж звітнього року доставлено 131 одиницю примірників видань на електронних фізичних носіях.

Узагальнений обсяг доставлених у 2019 р. ОП усіх видів видань, що пройшли у відділі державну бібліографічну реєстрацію, становить 95,0% до 2018 р. (99 074 друк. од. у 2019 р. і 104 712 у 2018 р.).

Загальне число доставлених і опрацьованих ОП основних видів неперіодичних видань: книг, брошур, авторефератів дисертацій, нотних, образотворчих і картографічних видань (табл. 1) — збільшилося на 1500 друк. од. (5,0%) і становить 105,0% до 2018 р. (31 413 друк. од. у 2019 р. і 29 913 у 2018 р.).

Таблиця 1

Стан доставляння ОП основних видів неперіодичних видань: 2018—2019 рр.

Ч. ч.	Види неперіодичних видань	2018 р.	2019 р.	
		Кількість видань, друк. од.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2018 року
Усього,		29 913	31 413	105,0
зокрема:				
1.	Книги і брошури	22 819	24 565	107,7
2.	Автореферати дисертацій	5 331	5 360	101,0
3.	Нотні	214	214	100,0
4.	Образотворчі	1 367	1 115	81,6
5.	Картографічні	182	159	87,4

Під час ґрунтового аналізу рівня доставляння ОП книг і брошур у 2019 р. з'ясовано, що 5954 друк. од. надійшли в Книжкову палату України із запізненням, позаяк їх було видано в попередні роки, а доставлено лише у 2019 р.: 1 видання випуску 1993 р., 13 — 2000—2005 рр., 865 — 2007—2017 рр. та 5075 — 2018 р.

У відсотках кількість ОП книг і брошур випуску минулих років становить 24,2% загальної кількості доставлених і зареєстрованих у 2019 р. ОП (24 565 друк. од.). Для порівняння: у 2018 р. число доставлених ОП книг і брошур минулих років випуску становило 23,2% загальної кількості.

Це свідчить, що ситуація зі своєчасним доставлянням ОП і відповідальністю видавців у 2019 р. певною мірою погіршилася.

Нині в Україні видавничу діяльність здійснюють 14 державних видавництв, що випускають книжкову продукцію і належать до сфери управління Держкомтелерадіо.

За даними аналітичного огляду щодо виконання цими видавництвами норм Закону України "Про обов'язковий примірник документів", у першому півріччі 2019 р. у Книжкову палату України було доставлено 103 друк. од. ОП неперіодичних видань, вчасно доставлено 60, відповідно 43 — випуску 2018 р. За формою звітності № 1-В (книги) (квартальна) не доставлено 6 друк. од. ОП.

З'ясовано, що найбільшу кількість ОП доставлено такими видавництвами: ДП "Всеукраїнське спеціалізоване видавництво "Світ", м. Львів — 69 друк. од.; ДП "Всеукраїнське державне багатопрофільне видавництво "Каменярь", м. Львів — 41; ДП "Всеукраїнське

державне багатoproфільне видавництво "Карпати", м. Ужгород — 24; ДП "Спеціалізоване видавництво "Мистецтво", м. Київ — 23; ДП "Державне спеціалізоване видавництво "Либідь", м. Київ — 20.

Позаминулого року цей перелік очолювало Національне видавництво дитячої літератури "Веселка", м. Київ, що доставило 38 друк. од. ОП, а за результатами 2019 р. лідирує ДП "Всеукраїнське спеціалізоване видавництво "Світ", м. Львів — 69 друк. од. ОП.

Варто відзначити ДП "Всеукраїнське державне багатoproфільне видавництво "Каменяр", м. Львів, що у 2019 р. збільшило кількість доставлених ОП на 6 друк. од. (41 у 2019 р. і 35 у 2018 р.).

У процесі дослідження стану виконання положень чинного законодавства про обов'язковий примірник документів видавництвами й видавничими організаціями України, що належать до сфери управління інших державних установ, з'ясовано, що найбільше ОП доставлено: видавництвом "Право", м. Харків — 276 друк. од.; ДНВП "Картографія", м. Київ — 102; Львівським національним університетом імені Івана Франка — 93; Київським національним університетом імені Тараса Шевченка — 56; Сумським державним університетом — 52; Київським національним університетом культури і мистецтв — 43; Київським національним університетом технологій та дизайну — 27; Харківським національним автомобільно-дорожнім університетом — 24.

Видавництвами й видавничими організаціями України інших форм власності найбільше ОП доставлено: Книжковим клубом "Клуб Сімейного Дозвілля", м. Харків — 889 друк. од.; ТОВ "Видавничий будинок "Інтелект України", м. Харків — 818; ТОВ "Видавництво "Ранок", м. Харків — 791; ТОВ "Видавництво "Генеза", м. Київ — 333; ТОВ "Видавництво Старого Лева", м. Львів — 323; ТОВ "Видавництво "Навчальна книга — Богдан", м. Тернопіль — 274; ТОВ "Науково-виробниче підприємство "Росток А.В.Т.", м. Суми — 234; редакцією газети "Підручники і посібники", м. Тернопіль — 207; ТОВ "Егмонт Україна", м. Київ — 139; МПП "Букрек", м. Чернівці — 121; ФОП Євенок О. О., м. Житомир — 101; ТОВ "Видавництво Івана Малковича "А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА", м. Київ — 75.

Паралельно з дослідженнями стану доставляння ОП друкованих неперіодичних видань відділ систематично проводив спостереження за надходженнями в Книжкову палату України ОП періодичних і продовжуваних видань.

Упродовж 2019 р. фахівці відділу здійснили державну бібліографічну реєстрацію ОП 55 379 друк. од. (1675 назв, із них 156 нових) газет, 10 872 — періодичних (крім газет) і продовжуваних видань (2536 назв, із них 171 нова), загалом 66 251 друк. од., що становить 90,2% до 2018 р. (66 251 у 2019 р. і 73 470 у 2018 р.).

Аналіз ОП газет, доставлених у Книжкову палату України, засвідчує, що у 2019 р. їх кількість зменшилася на 6560 друк. од. та становить 89,4% до 2018 р. (55 379 (1675 назв) у 2019 р. і 61 939 (1764 назви) у 2018 р.).

Кількісні показники доставляння областями України ОП газет у 2018 і 2019 рр. подано в табл. 2.

Таблиця 2

**Загальний стан доставляння ОП газет
(за областями): 2018—2019 рр.**

Ч. ч.	Область	2018 р.		2019 р.	
		Кількість назв	Кількість друк. од.	Кількість назв	Кількість друк. од.
1.	Вінницька	83	3 108	71	2 867
2.	Волинська	51	1 674	55	1 604
3.	Дніпропетровська	152	5 684	135	4 600
4.	Донецька	55	2 217	50	1 877
5.	Житомирська	44	1 696	53	1 716
6.	Закарпатська	27	1 013	21	643
7.	Запорізька	82	3 445	81	2 987
8.	Івано-Франківська	33	1 035	29	951
9.	Київська	80	2 397	76	2 194
10.	Кіровоградська	31	1 338	30	1 107
11.	Луганська	30	1 123	31	1 100
12.	Львівська	40	1 247	38	958
13.	Миколаївська	46	2 094	45	2 181
14.	Одеська	52	2 349	50	1 939
15.	Полтавська	84	2 749	79	2 705
16.	Рівненська	35	1 183	19	792
17.	Сумська	38	1 899	35	1 713
18.	Тернопільська	54	1 531	39	1 313
19.	Харківська	84	3 850	94	3 254
20.	Херсонська	63	2 096	59	1 979
21.	Хмельницька	60	1 940	58	1 776
22.	Черкаська	71	2 471	67	2 325
23.	Чернівецька	32	1 078	38	1 038
24.	Чернігівська	39	1 422	34	1 249
25.	м. Київ	398	11 300	388	10 511
Усього		1 764	61 939	1 675	55 379

Моніторинг доставляння ОП газет у Книжкову палату України впродовж 2019 р. свідчить, що загальна кількість назв газет порівняно з 2018 р. зменшилася, зокрема: у Дніпропетровській області — на 17 (135 і 152), Рівненській — 16 (19 і 35), Тернопільській — 15 (39 і 54), Вінницькій — 12 (71 і 83), м. Києві — 10 (388 і 398), Закарпатській — 6 (21 і 27), Донецькій — 5 (50 і 55), Полтавській — 5 (79 і 84), Чернігівській — 5 (34 і 39), Івано-Франківській — 4 (29 і 33), Київській — 4 (76 і 80), Херсонській — 4 (59 і 63), Черкаській — 4 (67 і 71), Сумській — 3 (35 і 38), Львівській — 2 (38 і 40), Одеській — 2 (50 і 52), Хмельницькій — 2 (58 і 60), Запорізькій — 1 (81 і 82), Кіровоградській — 1 (30 і 31), Миколаївській — 1 (45 і 46), а збільшилась: у Харківській області — на 10 (відповідно 94 і 84), Житомирській — 9 (53 і 44), Чернівецькій — 6 (38 і 32), Волинській — 4 (55 і 51), Луганській — 1 (31 і 30).

Переважно внаслідок цього зменшилася на 6560 друк. од. (10,6%) і загальна кількість доставлених ОП газет.

Найбільшу кількість ОП газет за назвами доставлено з м. Києва (388), Дніпропетровської (135), Харківської (94), Запорізької (81), Полтавської (79), Київської (76), Вінницької (71), Черкаської (67) областей.

Проведений аналіз стану доставляння ОП періодичних (крім газет) і продовжуваних видань засвідчує, що у 2019 р., у порівнянні з попереднім роком, спостерігається зменшення кількості доставлених ОП цих видань на 659 друк. од. (5,7%).

У відсотковому вираженні загальна кількість доставлених у 2019 р. ОП періодичних (крім газет) і продовжуваних видань становить 94,3% до показників 2018 р. (10 872 друк. од. у 2019 р. і 11 531 у 2018 р.).

Кількісні показники доставляння ОП основних видів періодичних (крім газет) і продовжуваних видань у 2018 і 2019 рр. подано в табл. 3.

Дані таблиці підтверджують, що у 2019 р. знизився загальний рівень доставляння ОП друкованих періодичних (крім газет) і продовжуваних видань. Так само спостерігається зменшення доставляння й кількості назв цих видань.

Зниження рівня доставляння ОП періодичних (крім газет) і продовжуваних видань відбулося внаслідок зменшення кількості назв ОП, а саме: журналів — на 400 друк. од., рекламних видань, бюлетенів — 170; календарів — 52; продовжуваних видань (збірників) — 36; інформаційних видань (експрес-інформація) — 10. Більше на 9 одиниць доставлено ОП періодичних (крім газет) і продовжуваних електронних видань. Загалом, у відсотковому вираженні кількість ОП періодичних (крім газет) і продовжуваних видань за назвами, доставлених у 2019 р., у порівнянні з 2018 р., становить 96,5% (2536 у 2019 р., 2628 у 2018 р.), за кількістю друк. од. — 94,3% (10 872 друк. од. у 2019 р., 11 531 друк. од. у 2018 р.).

Аналіз стану доставляння ОП періодичних (крім газет) і продовжуваних видань у 2019 р. надав можливість узагальнити показники їхнього доставляння за видами та областями.

Кількісні показники доставляння у 2019 р. ОП основних видів періодичних (крім газет) і продовжуваних видань (за назвами) подано в табл. 4.

Таблиця 3

**Стан доставляння ОП періодичних (крім газет)
і продовжуваних видань: 2018—2019 рр.**

Ч. ч.	Види періодичних (крім газет) і продовжуваних видань	2018 р.		2019 р.	
		Кількість назв	Кількість друк. од.	Кількість назв	Кількість друк. од.
1.	Журнали	2 188	9 226	2 164	8 826
2.	Продовжувані видання (збірники)	65	120	38	84
3.	Рекламні видання, бюлетені	201	1 867	190	1 697
4.	Інформаційні видання (експрес-інформація)	22	122	220	112
5.	Календарі	143	171	115	119
6.	Періодичні (крім газет) і продовжувані електронні видання	9	25	9	34
Усього		2 628	11 531	2 536	10 872

Таблиця 4

**Кількість назв доставлених ОП основних видів періодичних (крім газет)
і продовжуваних видань за областями: 2019 р.**

Ч. ч.	Область	Загальна кількість назв 2019 р.	Кількість назв за видами видань 2019 р.					
			Журнали	Продовжувані видання (збірники)	Рекламні видання, бюлетені	Інформаційні видання (експрес-інформація)	Календарі	Періодичні (крім газет) і продовжувані електронні видання
1.	Вінницька	46	42	2	1	—	—	1
2.	Волинська	37	35	—	1	—	1	—
3.	Дніпропетровська	114	103	2	6	—	2	1
4.	Донецька	30	24	3	3	—	—	—
5.	Житомирська	13	13	—	—	—	—	—
6.	Закарпатська	30	30	—	—	—	—	—
7.	Запорізька	50	47	1	1	—	—	1
8.	Івано-Франківська	42	40	2	—	—	—	—
9.	Київська	44	37	2	4	—	—	1
10.	Кіровоградська	13	10	—	3	—	—	—
11.	Луганська	15	13	—	1	—	1	—
12.	Львівська	197	169	4	21	—	3	—

13.	Миколаївська	11	11	—	—	—	—	—
14.	Одеська	119	113	3	—	—	2	1
15.	Полтавська	27	27	—	—	—	—	—
16.	Рівненська	29	27	1	—	1	—	—
17.	Сумська	27	26	—	1	—	—	—
18.	Тернопільська	50	35	1	9	1	4	—
19.	Харківська	322	258	3	10	1	49	1
20.	Херсонська	30	30	—	—	—	—	—
21.	Хмельницька	60	44	1	—	1	14	—
22.	Черкаська	30	29	1	—	—	—	—
23.	Чернівецька	31	29	1	1	—	—	—
24.	Чернігівська	19	17	—	2	—	—	—
25.	м. Київ	1 150	955	11	126	16	39	3
Усього		2 536	2 164	38	190	20	115	9

Дані досліджень за областями України засвідчують, що у 2019 р. кількість назв доставлених ОП періодичних (крім газет) і продовжуваних видань збільшилася в порівнянні з 2018 р.: у Хмельницькій області — на 22, Івано-Франківській — 7, Донецькій — 5, Вінницькій — 4, Полтавській — 3, Рівненській — 2, Житомирській — 1, а зменшилася: у Тернопільській області — на 42, м. Києві — 25, Дніпропетровській — 11, Київській — 11, Миколаївській — 9, Херсонській — 7, Волинській — 6, Черкаській — 6, Чернігівській — 4, Закарпатській — 3, Запорізькій — 3, Львівській — 3, Сумській — 2, Харківській — 2, Кіровоградській — 1, Луганській — 1.

Моніторинг доставляння ОП періодичних і продовжуваних видань у 2019 р. виявив тенденцію незначного зменшення їх надходжень у Книжкову палату України. Проте актуальною залишається проблема вчасного та в повному обсязі доставляння ОП міських та районних газет з окремих областей України, насамперед Львівської, Рівненської та Харківської.

Для здійснення обліку доставлених ОП друкованих видань, збирання достовірних адміністративних даних про них фахівці використовують звіти про випуск видавничої друкованої продукції за формами № 1-В (книги) (квартальна) та № 1-В (ЗМІ) (піврічна), затвердженими Держкомтелерадіо, що не є формами державної звітності, однак використовуються як важливий інструмент для проведення спостережень за доставлянням ОП видань суб'єктами видавничої справи та діяльності друкованих ЗМІ, тому мають обов'язково надаватися Книжковій палаті України.

Фахівці відділу ОП систематично опрацьовують звіти, надані видавцями та редакціями (іншими установами) друкованих ЗМІ.

У 2019 р. отримано квартальні звіти № 1-В (книги) (квартальна) про випуск книжкової продукції від 1240 видавців України: видавництв і видавничих організацій державної форми власності — 196, видавництв і видавничих організацій інших форм власності — 1044.

Під час опрацювання звітів за 2019 р. виявлено, що з 1240 суб'єктів видавничої справи, які прозвітували, 197 книжкову продукцію не випускали.

Загалом із 20 891 назви книг та брошур, зазначених у звітах "Про випуск книжкової продукції", в

Книжкову палату України доставлено 20 464 ОП назв цих видань, відповідно 427 — не доставлено, тобто рівень доставляння ОП книг і брошур за звітами № 1-В (книги) у 2019 р. становить 98,0%.

Моніторинг звітності державних видавництв, що належать до сфери управління Держкомтелерадіо, у 2019 р. виявив, що 7 установ вчасно надіслали звіти, 3 — невчасно, 1 — не здійснювала видавничу діяльність. ПАТ "Державна акціонерна компанія "Українське видавничо-поліграфічне об'єднання", м. Київ прозвітувало лише за I, II квартали 2019 р.; ДП "Державне спеціалізоване видавництво "Вища школа", м. Київ — за I, II, III квартали 2019 р.; ДП "Державне спеціалізоване видавництво "Либідь", м. Київ — за I, II, IV квартали 2019 р.; ДП "Державне спеціалізоване видавництво "Україна", м. Київ — за I, II, III, IV квартали 2019 р. не звітувало.

Серед видавництв і видавничих організацій України, що належать до сфери управління інших державних установ, невчасно надали звітність 85 суб'єктів видавничої справи, наприклад: Бердянський державний педагогічний університет; ДП "Інформаційно-аналітичне агентство", м. Київ; Одеський регіональний інститут державного управління; КП "Видавництво "Полтавський літератор"; Сумський національний аграрний університет тощо.

Із запізненням надіслали звіти ще 603 суб'єкти видавничої справи України інших форм власності, наприклад: ТОВ "Видавництво "Арій", м. Київ; ТОВ "Видавничий дім "Артек", м. Київ; ТОВ "В справі", м. Харків; ПП "Естеро", м. Рівне; ТОВ "Видавництво "Жорж", м. Харків; ТОВ "Ініціал", м. Луцьк; ТОВ "Книголав", м. Київ; ФОП Кравченко Я. О., м. Київ; ТОВ "Поліграфцентр "Ліра", м. Ужгород; ТОВ "Прінт медіа про", м. Кропивницький; ТОВ "Світ знань", м. Київ; ТОВ "Видавництво "Слово", м. Дніпро; ФОП Фельдман О. О., м. Нікополь; ТОВ "Фенікс", м. Київ тощо.

З вимогою щодо своєчасного подання звітів про випуск книжкової продукції та доставляння ОП й ліквідації заборгованості (289 звітів та ОП 794 назв видань) у 2019 р. суб'єктам видавничої справи України направлено 1 офіційний (рекомендований) та 115 електронних листів. У результаті проведеної роботи 53 суб'єкти видавничої справи дослали 144 звіти за формою № 1-В (книги) та 36 доставили 367 ОП видань.

З метою забезпечення виконання вимог Законів України "Про видавничу справу" та "Про обов'язковий примірник документів" співробітники відділу підготували звернення в Держкомтелерадіо як до

уповноваженого органу контролю з питань реалізації державної політики в інформаційній та видавничій сферах щодо застосування адміністративного впливу до таких суб'єктів видавничої справи (табл. 5):

Таблиця 5

Видавництва, що підлягали адміністративному впливу

Ч. ч.	Назва видавництва	Свідоцтво реєстрації суб'єкта видавничої справи	Підстава для застосування штрафних санкцій	Кількість доставлених ОП після звернення в Держкомтелерадіо
1.	Приватне підприємство "Кристал Бук" (м. Київ)	ДК № 4923 від 24.06.2015	2017—2019 рр.: випущено — 1827 видань, не доставлено — 314	297 ОП
2.	Видавництво "Сполом" (м. Львів)	ДК № 2083 від 02.02.2005	2013—2019 рр.: випущено — 628 видань, не доставлено — 166	43 ОП
3.	ФОП Федорченко О. О. (м. Дніпро)	ДК № 3378 від 30.01.2009	2016—2019 рр.: випущено — 128 видань, не доставлено — 92	33 ОП
4.	Житомирське комунальне книжково-газетне видавництво "Полісся"	ЖТ № 5 від 26.02.2004	2017—2019 рр.: випущено — 58 видань, не доставлено — 53 ОП	53 ОП
5.	Український державний університет залізничного транспорту	ДК № 6100 від 21.03.2018 (нове свідоцтво)	2017—2019 рр.: випущено — 55 видань, не доставлено — 39 ОП	жодного ОП
6.	Видавництво "Пороги" (м. Дніпро)	ДК № 7 від 21.02.2000	2017—2019 рр.: випущено — 26 видань, не доставлено — 23 ОП	жодного ОП
7.	Державне підприємство "Інформаційно-аналітичне агентство" (м. Київ)	ДК № 2881 від 21.06.2007	2014—2017 рр.: випущено — 66 видань, не доставлено — 18	жодного ОП

Упродовж 2019 р. за результатами звернення у Книжкову палату України 111 суб'єктів видавничої справи щодо отримання Міжнародних стандартних номерів книг (ISBNs) 39 із них ліквідували заборгованість із надання звітності.

Було зареєстровано 109 нових суб'єктів видавничої справи. Вони отримали номери ISBNs, з їхніми представниками проведено консультаційну роботу з питань доставляння ОП видань та надання звітів у Книжкову палату України.

Із 2165 редакцій друкованих засобів масової інформації України, інших установ, фізичних осіб-підприємців, зареєстрованих у базі даних "Друковані засоби масової інформації України" (2017—2019 рр.), отримано звіти за формою № 1-В (ЗМІ) (піврічна) про випуск продукції друкованих ЗМІ за I, II півріччя 2019 р. лише від 786, що становить 36,3%, зокрема:

- редакцій друкованих ЗМІ — 92;
- фізичних осіб-підприємців — 77;
- інших установ — 617.

Результати опрацювання звітів за формою № 1-В (ЗМІ) (піврічна) свідчать про те, що лише 624 суб'єкти діяльності друкованих ЗМІ із 786 надіслали звіти за I, II півріччя 2019 р. вчасно, наприклад: ТОВ "Аква-Терм Україна", м. Київ; ТОВ "Бізнес. Заварник", м. Одеса; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського; ТОВ "Видавничий дім "Гельветика", м. Херсон; Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка, м. Глухів; Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"; Державний університет "Житомирська політехніка"; Запорізький національний технічний університет; Івано-Франківський національ-

ний технічний університет нафти і газу; Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Львівський торговельно-економічний університет; Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава; АТ "Мотор Січ", м. Запоріжжя; Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне; Тернопільський національний економічний університет; ДВНЗ "Ужгородський національний університет"; Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба; Видавнича група "АС", м. Київ; Дніпровський державний технічний університет, м. Кам'янське; ГО "Асоціація міжнародно-правових досліджень", м. Дніпро; ГО "Синій Вир", с. Синевир (Закарпатська обл.); ПП "Радіоінформ", м. Вінниця; ПП "Редакція газети "Наше слово" (Донецька обл.); ПП "Технологічний центр", м. Харків; Профспілка авіабудівників України, м. Київ; редакція газети "Знамя труда", м. Первомайський (Харківська обл.); редакція журналу "Перевал", м. Івано-Франківськ; ТОВ "Видавнича група "Шкільний світ", м. Київ; ТОВ "Редакція газети "Зоря" (Донецька обл.); ТОВ "Редакція газети "Вісник Кореччини", м. Корець (Рівненська обл.) тощо.

Ще 162 суб'єкти звітували із запізненням, наприклад: видавництво "Аграрна наука", м. Київ; ТзОВ "Видавництво "Астролябія", м. Львів; Державна навчально-наукова установа "Академія фінансового управління", м. Київ; Приватний вищий навчальний заклад "Європейський університет", м. Київ; Інститут біохімії імені О. В. Палладіна НАН України, м. Київ; Інститут законодавства Верховної Ради України, м. Київ; ТзОВ "Медичний маркетинг", м. Київ; Одеська національна академія харчових технологій; Одеський

національний морський університет; ДП "Український державний науково-дослідний вуглехімічний інститут", м. Харків; Херсонська державна морська академія; Херсонський національний технічний університет; Черкаський державний технологічний університет; ПП "Редакція газети "Волинський ринок", м. Луцьк; ПП "Редакція районної газети "Голос Баштанщини", м. Баштанка (Миколаївська обл.); ТОВ "Аграрне видавництво", м. Київ; ТОВ "Редакція газети "Путівльська відомості" (Сумська обл.) тощо.

Усього з 2114 назв друкованих ЗМІ, зазначених у звітах, у Книжкову палату України доставлено ОП 2010 назв цих видань, відповідно 27 — не доставлено, випуск 77 назв — припинено.

За результатами опрацювання звітів про випуск друкованих ЗМІ у 2019 р. суб'єктам діяльності цих видань було направлено 7 офіційних (рекомендованих) та 31 електронний лист щодо порушення ними строків надання звітів та недоставляння ОП видань. За підсумками проведеної роботи 19 суб'єктів діяльності друкованих ЗМІ дослали 10 звітів за формою № 1-В (ЗМІ) та доставили ОП 15 назв видань.

Загалом, упродовж 2019 р. 514 видавців книжкової продукції та 176 суб'єктів діяльності друкованих ЗМІ отримали консультації від фахівців Книжкової палати України щодо виконання положень нормативних документів та законодавчих актів стосовно доставляння ОП видань і звітності.

Висновки. Фахівці відділу тісно співпрацюють із видавцями та редакціями (іншими установами) друкованих ЗМІ, зокрема оперативно інформують останніх про допущені порушення норм Закону України "Про обов'язковий примірник документів", положень Постанови Кабінету Міністрів України "Про порядок доставляння обов'язкових примірників документів", надають методичну допомогу щодо правильного оформлення форм звітності № 1-В (книги) (квартальна) і № 1-В (ЗМІ) (піврічна), нагадують про своєчасне надання звітів про випуск друкованої продукції, наполягають на усуненні допущених помилок тощо.

Така форма спілкування сприяє досягненню головної мети — поліпшенню стану доставляння ОП й наповненню ними фонду Державного архіву друку Книжкової палати України, що є центром вітчизняної бібліографії.

Список використаних літератури та джерел

1. Про обов'язковий примірник документів : закон України від 9 квіт. 1999 р. № 595-XIV // Офіційний вісник України. — 1999. — № 18. — С. 36.
2. Про адміністративні правопорушення : кодекс України від 7 груд. 1984 р. № 8073-X. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/80731-10>. — Назва з екрана.
3. Про затвердження форм звітності № 1-В (книги) (квартальна) "Звіт про випуск книжкової продукції", № 1-В (ЗМІ) (піврічна) "Звіт про випуск продукції друкованих засобів масової інформації" та інструкцій щодо їх заповнення : наказ Держкомтелерадіо від 09.01.2014 № 1. — Режим доступу: <http://comin.kmu.gov.ua>. — Назва з екрана.
4. Сенченко М. Проблеми Книжкової палати України і вітчизняного книговидання — 2012 рік / Микола Сенченко // Вісник Книжкової палати. — 2013. — № 1. — С. 3—7.
5. Друк України (2018) : стат. зб. / уклад. С. Буряк. — Київ : Кн. Палата України, 2019. — 104 с.
6. Звіт про науково-дослідну роботу "Розроблення і комплексний аналіз адміністративних даних випуску видань України у 2019—2020 рр. та формування електронних довідково-інформаційних ресурсів" (I квартал) / Кн. палата України ; керівник М. І. Сенченко ; викон.: В. Т. Поляков [та ін.]. — Київ, 2020. — 44 с.

Tetiana Zhyhun, Tetiana Ustinnikova

Analysis of the delivery state of Ukrainian publications mandatory copies in 2019

The article contains the results of analytical studies of the state of delivery of mandatory copies (MC) of publications by publishing and print media in 2019. Indicators that characterize the level of delivery of MC in 2019 are given in comparison with similar indicators in 2018. Comparative analysis makes it possible to track the dynamics of the processes of functioning of the current security system in Ukraine within the current year on the examples of the work of publishing entities and the activities of the print media.

The indicators of the state of delivery of the main types of non-periodicals, newspapers, periodicals (except for newspapers) and continuing editions, statistics of receipts by regions and subjects of publishing business and activity of print media are analyzed in detail.

The results of observations on the timeliness of submission of reports on the production of publishing products to the Book Chamber of Ukraine are presented.

Keywords: *publications; publishing products; state bibliographic registration of MC; report; reporting; mandatory copy; the subject of publishing; the subject of the print media*

References

1. Pro obovyazkovij primirnik dokumentiv : zakon Ukrainy vid 9 kvit. 1999 r. № 595-XIV. (1999). *Oficijnij visnik Ukrainy*, 18, p. 36.
2. Pro administrativni pravoporushennya : kodeks Ukrainy vid 7 grud. 1984 r. № 8073-X. (2020). Available at: <http://zakon.rada.gov.ua/go/80731-10>.
3. Pro zatverdzhennya form zvitnosti № 1-V (knigi) (kvartalna) "Zvit pro vipusk knizhkovoyi produkciyi", № 1-V (ZMI) (pivrichna) "Zvit pro vipusk produkciyi drukovanih zasobiv masovoyi informaciyi" ta instrukcij shodo yih zapovnennya : nakaz Derzhkomteleraadio vid 09.01.2014 № 1. (2020). Available at: <http://comin.kmu.gov.ua>.
4. Senchenko M. (2013). Problemi Knizhkovoyi palati Ukrainy i vitchiznyanogo knigovidannya — 2012 rik. *Visnik Knizhkovoyi palati*, 1, pp. 3—7.
5. Buryak S. (2019). *Druk Ukrainy (2018) : stat. zb.* Kyiv: Kn. Palata Ukrainy.
6. M. I. Senchenko (kerivnik), V. T. Polyakov [ta in.]. (vikon.). (2020). *Zvit pro naukovo-doslidnu robotu "Rozroblennya i kompleksnij analiz administrativnih danih vipusku vidan Ukrainy u 2019—2020 rr. ta formuvannya elektronnih dovidkovoinformacijnih resursiv" (I kvartal)*. Kyiv.

Надійшла до редакції 8 травня 2020 року